

**СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ «ЗЕЛЕНОЇ»
ПОЛІТИКИ РЕГІОНУ**

STRATEGIC VECTOR SOFTWARE "GREEN" POLITICS

**Яцков А.В.
Anatoliy Jatskov**

У статті розглянуті стратегічні вектори забезпечення Концепції «зеленого зростання» регіону з врахуванням економічної, екологічної та соціальної складових. Освітлені пропозиції щодо розробки регіонального плану дій з охорони навколишнього природного середовища на засадах «зеленої» економіки та опрацювання «зеленої» стратегії регіону.

Постановка проблеми. Основні тенденції розвитку економіки регіонів України свідчать про подальше нераціональне використання їх природно-ресурсного потенціалу. З одного боку, має місце дисбаланс при їх використанні, а з іншого – існує необхідність у розробці програм та механізмів по залученню природних ресурсів у господарський обіг на основі еколого-економічного підходу. Надмірна експлуатація окремих видів природних ресурсів потребує перегляду пріоритетів їх використання в галузях економіки регіону та розробки чітких стратегій управління розвитком регіонів.

Аналіз дослідження. Теоретичні та практичні основи забезпечення «зеленої» політики на регіональному рівні, які є ключовим аспектом даного дослідження являють собою нову віху у науковому просторі, дослідженнями якої займаються провідні науковці такі як Буркинський Б.В., Гулушкіна Т.П., Вахович І.М., Хлобистова Є.В., Шапара А.Г. та інших.

Формування цілі. У статті розглянута регіональна політика яка заснована на передумовах еколого-економічного зростання Одеського регіону.

Дослідження. Функціонування еколого-економічної системи протягом тривалого часу призвело до посилення взаємозв'язків між різними факторами (підсистемами) загальної системи (економічними, соціальними, екологічними, технічними тощо); посилюється взаємозв'язок між різними рівнями управління системою; прискорюються темпи розвитку взаємопов'язаних процесів, що відбуваються в межах самої еколого-економічної системи. У зв'язку з цим зростають вимоги до ефективності стратегічного управління еколого-економічною системою, яке повинно бути оперативним, комплексним і довгостроковим. Відмінною рисою сучасних еколого-економічних систем є зростання темпів і масштабів впливу деяких факторів та їх сукупності на стан самої системи. Між іншим, відзначається нерівномірність впливу різних факторів як у часі, так і у просторі (наприклад, відставання розвитку

соціально-економічних змін від науково-технічних у середині ХХ століття, але й відставання науково-технічних змін від соціально-економічних наприкінці ХХ і на початку ХХІ століття).

Все це призвело до висунення якісно нових вимог до стратегічного управління еколого-економічною системою, а саме:

✓багатокритеріальність процесів в еколого-економічних системах і за їх межами, які потребують управління;

✓слабка обґрунтованість проблем, які потребують негайного вирішення;

✓зростання негативних непередбачених наслідків навіть у традиційно благополучних сферах діяльності;

✓відсутність адекватних заходів щодо попередження зміни, своєчасного вирішення існуючих проблем та управління багатокритеріальними процесами.

Всі ці складні фактори і тенденції спираються на принципи цілісності та системності в досліджуваннях функціонування еколого-економічних систем.

Концептуальними принципами формування моделі збалансованої еколого-економічної системи регіону повинні стати такі принципи, які найбільш ефективно враховують особливості функціонування і розвитку економіки, суспільства та стану навколишнього природного середовища регіону. Враховуючи сучасний стан розвитку еколого-економічної системи регіону, пропонуємо найбільш ефективні принципи формування моделі збалансованого розвитку регіону:

✓принцип історизму. Цей принцип має універсальне методологічне значення, дає змогу оцінити поетапний розвиток регіонів, враховує цілісність і завершеність цих етапів та процес формування господарсько-територіальних структур регіону на основі природно-ресурсного потенціалу та регіональних особливостей;

✓принцип системності. Дає можливість вивчати стан еколого-економічної системи регіону з її складовими підсистемами: економічною, соціальною і екологічною, з одного боку, а з другого – розглядати еколого-економічну систему регіону як елемент структури національного господарського комплексу;

✓принцип комплексності. Передбачає збалансованість розвитку галузей економіки регіону, забезпечення повного погодження ресурсно-виробничої бази з потребами господарського комплексу, забезпечення комплексно-пропорційного розвитку регіонів країни. Комплексність спрямована на посилення уваги до соціальної підсистеми та збереження стабільності й збалансованості екологічної підсистеми регіону. Принципи системності та комплексності дослідження концептуальних підходів до формування моделей збалансованого розвитку регіону вимагають системного та комплексного вивчення всіх процесів, стадій та явищ, які відбуваються при функціонуванні існуючої еколого-економічної системи регіону. Це дозволить визначити особливості сучасного стану та можливості збалансованого розвитку досліджуваної еколого-соціально-економічної системи як сукупності взаємозалежних підсистем та їх елементів з урахуванням внутрішніх і зовнішніх зв'язків;

✓принципи оптимальності. Означає забезпечення обґрунтованої відповідальності між економічним розвитком регіону та розробкою і реалізацією заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, орієнтує на збалансований регіональний розвиток, який не створює негативного впливу на екологічний стан регіону;

✓принципи пріоритетності. Сприяє ранжуванню цілей і завдань соціально-економічного розвитку регіону відповідно до просторової стратегії його комплексного розвитку з урахуванням природно-ресурсних можливостей та направленою на соціальну спрямованість використання рекреаційних та фінансових ресурсів, а також розвиток соціальної інфраструктури, особливо в сільській місцевості;

✓принципи варіантності. Передбачає побудову альтернативних моделей збалансованого природокористування регіону. Варіанти альтернативних моделей складаються на основі альтернативності проектних темпів і пропорцій розвитку галузей економіки, альтернативних напрямків і форм вкладення інвестицій, альтернативних технічних і технологічних рішень в організації виробничих процесів. Варіантність перебудови моделей обумовлюється пріоритетністю завдань і вибором шляхів досягнення цілей і балансу інтересів у сфері природокористування;

✓принцип раціональності природокористування. Передбачає подолання існуючих екологічних, економічних і соціальних проблем при функціонуванні еколого-соціально-економічної системи, зниження високого рівня депресивності територій регіону;

✓принцип економізації, соціологізації та екологізації економіки регіону. Означає раціональне використання природно-ресурсного потенціалу; соціальну спрямованість виробничих відносин і розвитку галузей економіки; впровадження ресурсозберігаючих, екологічно безпечних, маловідходних і безвідходних технологій в галузі економіки регіону;

✓принцип субсидіарності та взаємності в просторовому розвитку, що означає посилення відповідальності та повноважень місцевих органів влади щодо програм просторового розвитку;

✓принцип інтеграції – ЄС сприятиме вдосконаленню екологічного законодавства та узгодженню з європейськими вимогами законодавчо-нормативної системи;

✓принцип ієрархічності управління розвитком регіональних господарських комплексів регіону. Сприяє створенню відповідної ієрархічної структури управління територіальними еколого-економічними системами на:

- макrorівні (національний рівень). [2];
- мезорівні (регіональний рівень).;
- мікрорівні (локальний рівень).

Концептуальні принципи та методи повинні бути застосовані для визначення передумов, параметрів і напрямків розвитку еколого-соціально-економічної моделі природокористування Південного регіону, стратегічних напрямків оптимального функціонування галузей економіки регіону, що забезпечать оптимізацію функціонування виробничого

комплексу регіону, відтворення природно-ресурсного потенціалу, зниження рівня депресивності регіону та усунення ряду екологічних, економічних і соціальних проблем шляхом розв'язання конфліктів інтересів у сфері природокористування.

Активізація наукових досліджень природокористування пов'язана з об'єктивним процесом ускладнення взаємовідносин між природою і суспільством на всіх рівнях – від локального до глобального. Слід акцентувати увагу на багатоаспектності початкового поняття. Із загальнофілософських позицій це поняття ототожнюється з процесом взаємодії людини і природи. У цьому контексті природа виступає як середовищем життя і діяльності, так і об'єктом перетворення. З позицій галузевих наук природокористування також сприймається з антропоцентричних позицій – як масштабна дія людини на природне середовище з конкретними цілями (земле-, водо-, лісокористування).

Незважаючи на різномасштабність цієї проблематики, у вивченні природокористування посилюється регіональний рівень. Це пов'язано з наявністю низки рис організації господарської та соціальної діяльності на цьому рівні. По-перше, різнотипність і різноякісність складових регіональної системи елементів природокористування (природно-ресурсних, екологічних, суспільних), що ускладнює прямі та зворотні зв'язки взаємодії цих елементів. По-друге, різні темпи розвитку типів і видів природокористування вимагають детальної розробки територіального планування. Останнє стикається з проблемами теорії і практики екології людини та гігієни населених пунктів [3, с. 16].

По-третє, на регіональному рівні, як і національному, вплив на природу відбувається переважно прямо (ресурсо-, ландшафтокористування), що істотно впливає на сталість природних комплексів. В зв'язку з цим серед принципів регіонального природокористування найбільш важливими є:

✓ принцип поліфункціональності: необхідно прагнути до створення такої системи природокористування, при якій регіональна геосистема виконує декілька функцій (виробничих, рекреаційних). Поєднання цих функцій розширює спеціалізацію територій;

✓ екологічний принцип припускає число, розміри і характер розміщення територій, що охороняються, повинні забезпечувати збереження всієї різноманітності екосистем регіону. Не менш важливим є врахування і господарського принципу, який рекомендує зберігати всі найбільш типові об'єкти, що використовуються і можуть бути використані у виробничій сфері. Останній принцип співзвучний із концепцією сталого розвитку, метою якої виступає досягнення економічного та соціального ефекту при певних екологічних обмеженнях з урахуванням потреб в ресурсах майбутніх поколінь.

По-четверте, неможливість реальних експериментів в системі природокористування підсилює можливість імітаційного моделювання в цій сфері. Одним з перспективних підходів до побудови моделей еколого-збалансованого природокористування є метод системного аналізу, що використовує принцип взаємних впливів властивостей такого користування. Не претендуючи на створення такої моделі, обмежимося

формуванням погляду на підпорядкування властивостей системи регіонального природокористування.

Сама система регіонального природокористування має триєдину структуру, в якій середокористування означає не тільки експлуатацію сприятливих природних властивостей середовища, але й експлуатацію територій у вигляді промислової, агропідприємницької, інфраструктурної та рекреаційних зон діяльності.

Серед властивостей системи природокористування слід виділити вісім провідних, які дозволяють комплексно вивчати природні можливості регіону щодо соціально-економічної діяльності, раціонально освоювати природно-ресурсний потенціал територій, збереження природних ресурсів середовища за допомогою функцій екологічної регуляції. Це припускає функціонування в раціональному діапазоні господарювання всіх природних, техніко-економічних і соціальних систем.

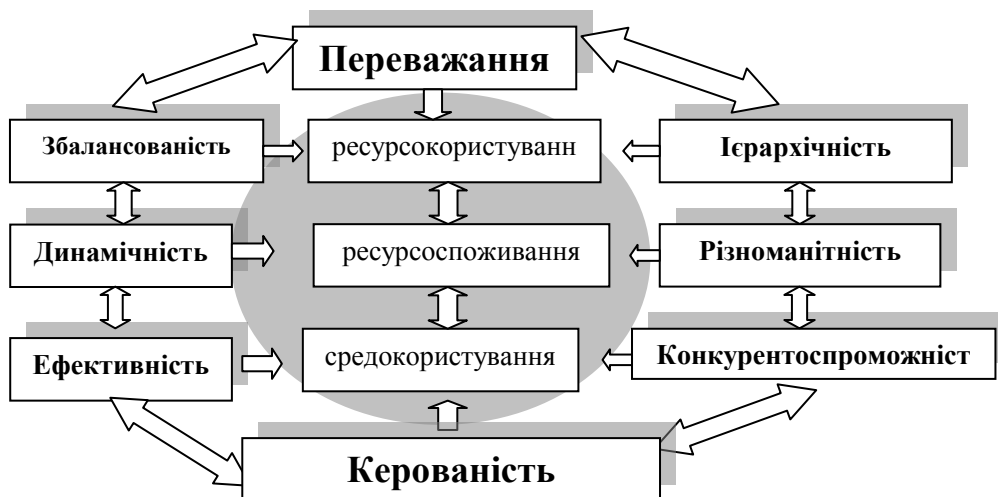

Рис. 1. Властивості системи регіонального природокористування

Серед властивостей системи природокористування чотири відображають стан природного середовища. До них віднесена насамперед властивість ієрархічності природних комплексів. Реалізація цієї властивості виявляється в різних рівнях природокористування – від точкового до загально регіонального. З цією властивістю пов'язана обов'язковість досягнення екологічної рівноваги на всіх територіальних рівнях природокористування. Наступна властивість різноманітності означає, що різні типи середовища різною мірою стійкі до антропогенних навантажень. У регіональному природокористуванні це означає пошук найбільш раціональної системи антропогенних навантажень. Таку властивість, як збалансованість, слід сприймати двояко: як симбіотичний та екологічний баланс. Останній припускає комбіновані способи використання територій. Властивість динамічності відображає не тільки еволюційний процес розвитку компонентів природного середовища, але й

тенденції екологічної ситуації, яка повсюдно погіршується через нерациональне землекористування і ресурси навколишнього середовища.

Друга група відноситься до розряду властивостей, що оптимізують природокористування в регіонах. Це властивість переважання так званих «м'яких» форм природокористування, які забезпечують екологічну рівновагу. Найбільш місткою в системі природокористування виступає властивість керованості. Вона вбирає всю систему національної і регіональної політики в системі природокористування та різнорівневу систему управління природоохоронної діяльності.

Властивістю, яка узагальнює рівень, спрямованість і результативність регіонального природокористування, виступає конкурентоспроможність. Саме за її параметрами найдоцільніше визначати екологічну рівновагу.

У розкритті змістовної сторони регіональної конкурентоспроможності слід дотримуватися дуалістичного підходу у визначенні регіону.

Перше сприйняття регіону як аналога мікродержави особливо продуктивно в дослідженні екологічних критеріїв регіональної конкурентоспроможності. Спочатку ми виходимо з того, що таким критерієм виступає сукупність якісних характеристик, що відображають високі, відповідні світовим аналогам, стандарти:

- ✓ стану навколишнього середовища як основи здорового способу життя;
- ✓ екологічно чистої продукції;
- ✓ механізму природокористування.

До заходів, що підтримують екологічну спрямованість, слід також віднести, по-перше, плату за забруднення навколишнього середовища. Цей інструмент раціоналізації регіонального природокористування покликаний компенсувати еколого-економічні збитки, що створюються підприємствами й організаціями природного середовища. На наш погляд, саме два існуючі параметри – а) за гранично допустимі викиди, б) за перевищення нормативних показників забруднення – компенсують втрату конкурентоспроможності природного потенціалу та природного оточення конкурентної території.

До підтримуючих заходів віднесемо і систему економічного стимулювання природоохоронної діяльності (ПД). Таке стимулювання включає: оподаткування, субсидування, пільгове кредитування ПД, прискорену амортизацію природоохоронних фондів. Особливо ефективним інструментом слід визнати екологічні «зелені» податки, покликані вирішити два завдання екологічну конкурентоспроможність: зробити вартість регіональної продукції адекватною щодо витрат природних ресурсів і сприяти компенсації екологічних збитків забруднювачу. За оцінками фахівців, частка таких податків повинна скласти від 20 до 50 % в державному секторі та малому бізнесу [3].

Вкажемо ще на два параметри, що підвищують екологічну конкурентоспроможність (ЕК). Це екологізація ціноутворення, яке зобов'язане враховувати рівень екологічної безпеки продукції. Така продукція, як правило, має велику ціну через додаткові витрати, але

користується великим попитом з боку споживачів. У зв'язку з цим механізм регіонального ціноутворення полягає в досягненні рівноваги регіонального попиту і пропозиції за умови збереження НС і зростання конкурентоспроможності продукції, що випускається.

Особливу значущість питання екологічної конкурентоспроможності набувають при сприйнятті територій як еколого-соціальної економічної системи, що складається з трьох підсистем. У зв'язку з цим регіональну систему слід розглядати з позиції аналізу тріади «природа – населення – господарство», або так званої еколого-соціально-економічної системи, виступаючої у вигляді сукупностей елементів і стосунків, об'єднаних в єдине ціле.

У зв'язку з цим еколого-соціально-економічна система (ЕСЕС) регіонального рівня є об'єктивно існуюче, структурно-ієрархічне поєднання аспектів екологічного, соціально-економічного характеру, що функціонує в межах регіону на основі економічних, еколого-економічних, соціально-екологічних, екологічних, соціально-економічних і соціальних зв'язків. Природа, особливості, властивості ЕСЕС регіону, як будь-якої іншої цілісної системи, визначаються структурою, складом утворюючих її компонентів, мірою впорядкованості внутрішніх зв'язків між ними.

Так, екологічна складова регіональної системи характеризує можливості організації в регіоні виробничих потужностей з позиції ресурсної забезпеченості та взаємозв'язків компонентів навколишнього середовища. Економічна – свідчить про можливість насичення території виробничими об'єктами без збитку для стійкості природного середовища. Соціальна складова характеризує взаємодію виробництва та розселення з рештою компонентів навколишнього середовища.

Охорона довкілля є одним з основних пріоритетів, що впливає на соціально-економічний розвиток регіону. Для стабілізації екологічної ситуації в регіоні постійно здійснюється реалізація практичних природоохоронних дій, на які були спрямовані фінансові ресурси державного та місцевих бюджетів, а також залучені інвестиції.

Зокрема, на здійснення природоохоронних заходів і поліпшення стану довкілля регіону з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2010 році профінансовано 9727,2 тис. гривень (будівництво та реконструкція каналізаційних очисних споруд, КНС, розчистка русел річок, захист від підтоплення, поводження з токсичними відходами, проведення заходів щодо збереження об'єктів природно-заповідного фонду, виконання науково-дослідних, проектних робіт, тощо). У 2011 році передбачене виділення з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища коштів у сумі становило 22420,1 тис. гривень на здійснення природоохоронних заходів на території області.

Загалом можна стверджувати, що до найважливіших напрямків взаємодії регіонів у розв'язанні соціально-економічних та екологічних проблем слід віднести:

✓ комплексне використання природних ресурсів, особливо рекреаційних, враховуючи особливості економіко-географічного положення;

✓ планування, розробку програм соціально-економічного розвитку, проектів виробництв, реалізація яких вимагає тісного співробітництва декількох територій;

✓ розвиток транспортного господарства міжобласного значення відповідно європейським стандартам, який вимагає об'єднання зусиль відповідних органів зацікавлених територіально-адміністративних утворень;

✓ вирішення актуальних питань щодо охорони природного середовища, екологічного захисту довкілля, природоохоронних та соціально-економічних проблем, взаємодія у сфері фінансово-кредитної системи.

Згідно з Державною стратегією регіонального розвитку до 2015 р. головною метою сучасного етапу є створення умов для підвищення конкурентоспроможності регіону у можливості утримувати стале динамічне зростання на сучасній технологічній основі з високою продуктивністю та зайнятістю, в тому числі за рахунок «зелених» робочих міст.

Передбачається, що це дасть змогу забезпечити динамічний збалансований розвиток країни в цілому та наблизити стандарти життя до європейських.

Закладення передумов переходу до сталого розвитку регіону і досягнення екологічнозбалансованого природокористування повинно бути пов'язано з створенням умов щодо реалізації дієвої екологічної політики в регіоні, яка направлена на зниження ресурсоемності виробництва, раціоналізацію процесів природокористування, стабілізацію та покращення екологічної ситуації.

Вагомим компонентом та смисловим наповненням цих стратегічних векторів стане стратегія трансформаційних зрушень у регіональному вимірі. При цьому ваговою її домінантою, що визначає конкурентоспроможність та економічну привабливість регіону є спроможність щодо забезпечення сприятливих та екологічнозбалансованих умов проживання.

Між тим головною метою екологічної доктрини регіону на довгострокову перспективу є – підвищення якості життя населення регіону, перш за все за рахунок поліпшення екологічних параметрів системи життєзабезпечення, доведення показників конкурентоспроможності продукції регіону до світового рівня за рахунок впровадження нових наукоємних, ресурсозберігаючих технологій, створення стабільного екологічнобезпечного господарсько-виробничого комплексу, який зможе ефективно функціонувати і розвиватися в нових економічних умовах.

Резюмуючи вищевикладене, можна констатувати, що подальше економічне зростання в регіональному розрізі та вихід з еколого-економічної кризи можливе лише за таких умов:

✓ усунення існуючих диспропорцій в розвитку господарсько-виробничого комплексу регіону;

- ✓ раціонального використання унікального рекреаційного потенціалу як складової регіональної моделі еколого-збалансованого природокористування;
- ✓ формування ефективної інноваційної політики регіону, яка б базувалася на останніх науково-технічних досягненнях,
- ✓ розробки моделі інвестиційно-інноваційного розвитку регіону, що забезпечить умови трансформації результатів наукових досліджень в ресурсозберігаючі, наукоємні, мало- і безвідходні технології та конкурентоспроможні товари та послуги;
- ✓ цільового розвитку фінансово-кредитного механізму інвестиційно-інноваційного потенціалу шляхом переходу до програмно-цільових методів управління, які передбачають визначення конкретних завдань, конкретних об'єктів досліджень та строків виконання науково-дослідних робіт з обов'язковим урахуванням глобальних процесів світового розвитку.

Саме ці нові принципи і підходи повинні стати основою стратегії інноваційної екологічної політики держави, а першочерговими завданням повинен бути чіткий вибір щодо моделі переходу до нової системи еколого-економічних координат в розрізі не лише держави, а й окремих регіонів через розробку та впровадження регіональної екологічної доктрини.

На сучасному етапі суспільного розвитку, якому притаманне прискорення темпів науково-технічного прогресу з одного боку, та загострення уваги на ресурсно-екологічній безпеці - з іншого, особливого значення набуває процес розробки стратегії розвитку регіону з урахуванням її ресурсно-екологічних можливостей і оптимізації територіальної структури економічної системи. Крім того, необхідно враховувати світові тенденції розвитку і вдосконалення господарських зв'язків, орієнтацію на ефективний пошук альтернатив щодо ресурсозаміщення у всіх сферах виробничої і невиробничої діяльності.

Однією з проблем сучасності є те, що функції економічного стимулювання і дотримання екологічних вимог ще недостатньо розвинені і не змушують підприємства змінювати технології виробництва на менш ресурсомісткі. Економічні механізми у сфері природокористування також недостатньо ефективні. Це обумовлює складність втілення екологічної доктрини при розробці стратегії розвитку регіону.

У даному контексті необхідно зазначити, що на сучасному етапі важливо забезпечити максимально повну реалізацію економічного потенціалу регіонів у стратегії формування високопродуктивної еколого-економічної системи, що можливо лише за рахунок реалізації курсу «зеленої» економіки.

Головною метою екологічної доктрини регіону на довгострокову перспективу є – підвищення якості життя населення регіону, перш за все за рахунок поліпшення екологічних параметрів системи життєзабезпечення, доведення показників конкурентоспроможності продукції регіону до світового рівня за рахунок впровадження нових наукоємних, ресурсозберігаючих технологій, створення стабільного

екологобезпечного господарсько-виробничого комплексу, який зможе ефективно функціонувати і розвиватися в нових економічних умовах.

Висновки. Резюмуючи вищевикладене, можна констатувати, що подальше економічне зростання в регіональному розрізі та вихід з еколого-економічної кризи можливе лише за таких умов:

- ✓ усунення існуючих диспропорцій в розвитку господарсько-виробничого комплексу регіону;
- ✓ раціонального використання унікального рекреаційного потенціалу як складової регіональної моделі еколого-збалансованого природокористування;
- ✓ формування ефективної інноваційної політики регіону, яка б базувалася на останніх науково-технічних досягненнях,
- ✓ розробки моделі інвестиційно-інноваційного розвитку регіону, що забезпечить умови трансформації результатів наукових досліджень в ресурсозберігаючі, наукоємні, мало- і безвідходні технології та конкурентоспроможні товари та послуги;
- ✓ цільового розвитку фінансово-кредитного механізму інвестиційно-інноваційного потенціалу шляхом переходу до програмно-цільових методів управління, які передбачають визначення конкретних завдань, конкретних об'єктів досліджень та строків виконання науково-дослідних робіт з обов'язковим урахуванням глобальних процесів світового розвитку.

Саме ці нові принципи і підходи повинні стати основою стратегії інноваційної екологічної політики держави, а першочерговими завданням повинен бути чіткий вибір щодо моделі переходу до нової системи еколого-економічних координат в розрізі не лише держави, а й окремих регіонів через розробку та впровадження регіональної екологічної доктрини. Тому удосконалення як національної так і регіональної політики повинно базуватися на наступних принципах:

- ✓ Сформувати ефективну інноваційну політику регіону, яка б базувалася на новітніх науково-технічних досягненнях.
- ✓ Розробити модель інвестиційно-інноваційного розвитку регіону, що забезпечить умови трансформації результатів наукових досліджень в ресурсозберігаючі, наукоємні, мало- і безвідходні технології та конкурентоспроможні товари та послуги.
- ✓ Забезпечити цільовий розвиток фінансово-кредитного механізму інвестиційно-інноваційного потенціалу шляхом переходу до програмно-цільових методів управління, які передбачають визначення конкретних завдань, конкретних об'єктів досліджень та строків виконання науково-дослідних робіт, а також відповідні умови послідовного досягнення поставлених цілей з обов'язковим урахуванням глобальних процесів світового розвитку.
- ✓ Розробити регіональний план дій з охорони навколишнього природного середовища на засадах «зеленої» економіки.
- ✓ Розробити концепцію та стратегію (доктрини) «зеленої» економіки на регіональному рівні.
- ✓ Розробити регіональну цільову програму «Впровадження екологічно чистого виробництва».

✓ Удосконалити механізми «зеленого» розвитку регіональних економічних систем і стратегічних напрямків підвищення їхньої ефективності в контексті забезпечення належного рівня економічної безпеки регіону.

✓ Створити мережу регіональних екотехнопарків та активізувати механізми розвитку «зеленого» бізнесу.

✓ Посилити важелі впливу регіонального екологічного менеджменту.

✓ Поширити використання процедур екологічного аудиту в практиці прийняття регіональних екологічних рішень.

✓ Забезпечити комплексний розвиток екологічного туризму у регіональній господарській системі.

✓ Створити конкурентний продукт у сфері лікувально-оздоровчого туризму.

✓ Завершити будівництво систем водопостачання на півдні Одеської області та реконструкцію системи водопостачання міста Одеси і приміських населених пунктів.

✓ Активізувати пошук якісних підземних вод та буріння артезіанських свердловин у населених пунктах, в яких існує дефіцит питної води.

✓ Налагодити належний матеріально-технічний розвиток водопровідно-каналізаційного господарства міст, селищ та сіл області.

✓ Розробити екологоорієнтовану стратегію розвитку водогосподарського комплексу для досягнення балансу між екологічними і економічними потребами регіону в водних ресурсах.

✓ Забезпечити розвиток регіональної енергоефективної та малозабруднюючої транспортної інфраструктури, впровадження «зеленого» транспорту.

✓ Забезпечити на державному та регіональному рівнях розвиток «чистої» енергетики, відновлюваних джерел енергії, розширення застосування автономних енергетичних технологій, тощо.

✓ Забезпечити охорону та збереження природних ландшафтів за міжнародними стандартами.

✓ Удосконалити мотиваційні важелі для організації та розвитку рекреаційної діяльності, зокрема на природних територіях.

Констатуючи вищезазначене, можна стверджувати, що критеріями розвитку «зеленої» економіки в Україні є:

✓ динаміка трансформаційних зрушень в контексті з технологічним рівнем екологічної модернізації;

✓ рівень розвитку суспільного світогляду щодо інноваційних напрямів «озеленення» економіки;

✓ сучасні реалії економічного зростання через призму зміни моделей виробництва та споживання;

✓ тенденції формування демократичних інститутів та ринкової економіки на тлі соціальних перетворень.

Успішність здійснюваних трансформаційних процесів дозволила перенести головну увагу процесу «Довкілля для Європи» із підтримки Західними країнами своїх Східних сусідів до процесу спільного прийняття

рішень у пан-Європейському контексті, що мало своїм результатом прийняття великої кількості Конвенцій та пан-Європейських стратегій. Значний внесок тут належить саме країнам з перехідною економікою. Із зростанням рівня досвіду вони почнуть відігравати дедалі важливішу роль у процесі розробки міжнародної політики у цій сфері. В зв'язку з цим є сенс і надалі поширювати та пропагувати ідеологію розвитку «зеленої» економіки як основну парадигму трансформації суспільних відносин не лише в Україні, а і в її регіонах.

Міжнародна співпраця повинна стати домінуючою рисою і рушійною силою екологічних реформ в просторовому контексті. В зв'язку з цим є сенс і надалі поширювати та пропагувати ідеологію розвитку «зеленої» економіки як основну парадигму трансформації суспільних відносин в Україні.

Література

1. Галушкіна Т.П. Регіональні пріоритети екологічної політики (на прикладі Одеської області) / Галушкіна Т.П., Яцков А.В. // Економічні науки. Серія «Регіональна економіка» зб. наук. праць. – Луцьк, 2010. – Випуск 7 (27). – С.125-138
2. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року від 21.07.2006 р. № 1001. - Офіційний вісник України від 09.08.2006 - 2006 р., № 30, стор. 36, стаття 2132
3. Стратегія національної екологічної політики України на період до 2020 року – [Електронний ресурс]. – Адреса доступу до сторінки - rada.gov.ua
4. Екологічний паспорт Одеської області за 2010 р. – Одеса, Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Одеській області. – 2011. – 137 с
5. «Зелена» стратегія розвитку регіону: монографія / [Буркинський Б.В., Галушкіна Т.П., Рутов В.Є. та ін.], за науковою редакцією Б.В. Буркинського, Т.П. Галушкіної. - ІПРЕЕД НАН України. – Саки: ПП«Фенікс», 2011. – С.18-35.

Abstract

Jatskov A.V.

Strategic vector SOFTWARE "Green" Politics

The article deals with the strategic vectors of the concept of "green growth" region, taking into account economic, environmental and social components. Lighted proposals to develop a regional action plan for environmental protection based on "green" conomy and development of "green" strategy in the region.